

Dnr: PK/31/00.04.01/2025

§ 6

Utlåtande om förutredning av välfärdsområdets mat- och städtjänster

Välfärdsområdesstyrelsen för Österbottens välfärdsområde har beslutat utvärdera måltidsservicen och utreda en offentlig upphandling av måltidstjänsterna. I och med detta beslut har välfärdsområdet anlitat en konsultfirma för att kartlägga nuläget inom mat- och städtjänsterna. Syftet med uppdraget var att göra en förutredning av huruvida det lönar sig att köpa mat- och städtjänster av inhouse-bolag eller om man ska konkurrensutsätta verksamheten. Utredningen är samtidigt en del av framtids- och anpassningsprogrammets åtgärder, där man söker inbesparingar i olika stödfunktioner.

En offentlig sammanfattning av konsultrapporten finns som bilaga. Rapporten ska behandlas i ägarstyrningssektionen 15.1.2025, och välfärdsområdesstyrelsen tar beslut om den framtida serviceproducentmodellen vid sitt sammanträde 20.1.2025. Välfärdsområdesstyrelsen begär skriftliga kommentarer från kommunerna senast tisdag 14.1.2025 kl. 12.00.

Kommundirektörens förslag:

Kommunstyrelsen avger bifogade bilaga som sitt utlåtande.

KST
§ 6

Kommunstyrelsens beslut:

Kommunstyrelsen godkände enhälligt kommundirektörens förslag.

Följande anmälde jäv och avlägsnade sig från sammanträdet under behandlingen av ärendet:

Elin Härmälä (medlem i välfärdsområdets ägarstyrningssektion)

David Pettersson (medlem i välfärdsområdes styrelse)

Kennet Nyman (styrelsemedlem, Stöd Botnia)

Paragrafen justerades genast på sammanträdet.

_____

Bilagor:

- Pedersöre kommuns utlåtande om förutredning av mat- och städtjänster
- Österbottens välfärdsområdes brev till aktieägarna i inhouse-bolagen (2 st.)

Kommunstyrelsen

- Förutredning av mat- och städtjänster i Österbottens välfärdsområde (sammanfattning)

Delgivning:

- registrator@ovph.fi

Utlåtande - Österbottens välfärdsområdes utredning gällande mat - och städtjänster

Österbottens välfärdsområde har 2.1.2025 begärt ett utlåtande på en konsultutredning angående en förutredning av välfärdsområdets mat- och städtjänster, distribuerad till kommunen 17.12.2024. Välfärdsområdet kräver svar från kommunen senast 14.1.2025.

Med beaktande av frågans vikt och betydelse är en tidtabell som ger ägarkommunerna 12 dagar tid att svara helt enkelt oseriös. För att ägarkommunerna ska kunna ge välavvägda utlåtanden borde tidsfristen varit längre.

Österbottens välfärdsområde har endast sänt en sammanfattning av utredningsrapporten till ägarkommunerna, inte den fullständiga rapporten, vilket ger ägarkommunerna i bolagen en mycket liten möjlighet att i grunden kunna ge respons och en djupare analys i beredningen av utlåtandet. Åtminstone borde de berörda bolagen getts tillgång till fullständiga data gällande hur det egna bolagets förverkligade resultat behandlats.

Det har inte funnits utrymme för en dialog från Välfärdsområdet med Stöd Botnia och ägarkommunerna, trots att Välfärdsområdets styrelse i januari 2024 tog beslut om att utvärdera måltidsservicen och utreda en offentlig upphandling av måltidstjänsterna. Istället förväntas ägarkommunerna med orimligt kort tidtabell presentera en åsikt på basen av ett sammandrag av en rapport som inte är heltäckande, bland annat med hänvisning till affärshemligheter. Pedersöre kommun förutsätter att Österbottens välfärdsområde i den fortsatta behandlingen av utvecklingen av randvillkoren för mat- och städtjänster avsätter tillräckligt med tid för en genuin dialog gällande de fortsatta utvecklingsmöjligheterna med så väl de berörda bolagen som de kommunala ägarna före bindande beslut fattas i välfärdsområdets beslutande organ.

Som en allmän reflektion kring sammandraget så framför kommunstyrelsen i Pedersöre följande:

Rapporten eller sammandraget granskar siffror från kända fall och jämför faktiska kostnader mot upphandlade kostnader vilket kan sägas vara att jämföra fel saker. Dessutom utgår rapporten från siffror från 2023, vilket åtminstone för Stöd Botnias del inte är relevant. De åtgärder som vidtagits inom Stöd Botnia har resulterat i en minskning av kostnaderna för Välfärdsområdet till Stöd Botnia på cirka 600 000 euro under 2024. Den angivna potentiella inbesparingen för hemmåltider anges i sammanfattningen vara ”i miljonklassen”, vilket knappast kan anses vara realistiskt då den totala årskostnaden för hemmamåltiderna anges vara 2% av totalkostnaden, alltså 413 039 euro. Det framgår inte heller av utredningen om de minskningar i fastighetsbeståndet med påföljande minskning i städad yta och klientportioner som trätt i kraft under 2024 och verkställs under 2025 beaktats i utredningen av kommande kostnadsbild för bolagen. Ägarkommunerna borde ges möjlighet att kommentera korrekta siffror ifall det ska gå att få fram ett konkret och korrekt beslutsunderlag för välfärdsområdets styrelse. Sådan information föreligger inte i utredningsmaterialet och välfärdsområdet har inte efterfrågat det av ägarkommunerna.

Sammanfattningen av utredningsrapporten innehåller en konsekvensbedömning för in house-bolagen och deras personal, dock saknas konsekvensanalyser för ett flertal scenarier, bland annat saknar utredningsrapporten kvalitetskonsekvenser på lång sikt. Risker kopplade till kvalitetskontroll och nöjdhet med tjänsterna nämns, men en djupare analys av de långsiktiga kvalitetskonsekvenserna för användarna eller invånarna beroende på valet av leveransmodell saknas. Förändringar i organisationen kan påverka servicekvalitet, särskilt om externa leverantörer inte har samma förståelse för de lokala behoven som inhouse-bolag.

Övriga konsekvensbedömningar borde göras exempelvis kring livsmedelsrisker i samband med att exempelvis endast ett bolag ansvarar för samtliga mattjänster inom hela Österbottens välfärdsområde.

Liksom risk- och konsekvensbedömningar för undantagssituationer och störningssituationer, då kostnader för både mat och städtjänster kan öka avsevärt.

Sammanfattningen tar upp några risker som kan påverka anställda, men det saknas en konkret konsekvensanalys av arbetsmiljöförändringar, exempelvis hur övergången till externa leverantörer skulle påverka arbetsvillkor som löner, arbetstider och anställningstrygghet för personalen.

Sammanfattningen av utredningsrapporten innehåller ingen analys av miljökonsekvenser som kan uppstå vid övergångar till externa aktörer, särskilt när det gäller logistik och leveranskedjor för mat och städtjänster. Eventuella förändringar i transportlösningar eller användning av resurser kan ha olika former av miljöpåverkan som också borde komma fram i beslutsunderlaget.

Sammanfattningen av utredningsrapporten saknar flertalet relevanta konsekvensbedömningar. Huruvida själva rapporten går djupare in på ovanstående problematik är omöjligt att bedöma eftersom den inte tillställts kommunerna.

Kommunstyrelsen i Pedersöre ger också följande kommentarer på enskilda punkter i sammanfattningen.

5.1 Verksamhetseffektivisering oberoende av organisationslösning

”Städtjänsterna kan utvecklas genom att ändra på personaldimensioneringen och genom att utveckla en multitjänst för servicekök, varvid anstaltsvården kunde ta över den verksamhet som bedrivs vid servicekök exempelvis under veckoslut.”

En fortsatt utveckling och hållbar effektivisering av bolagens verksamhet och service till Österbotten välfärdsområde är önskvärd och till den delen skiljer sig inte välfärdsområdets önskemål från Pedersöre kommuns strävanden. Åtminstone Stöd Botnia Tuki har ju under sin korta existens, till skillnad från vad som insinueras i sammanfattningen, tydligt visat på snabb förmåga att utveckla verksamheten i en mer effektiv riktning.

Det saknas konsekvensbedömning för ”anstaltsvårdens” del, hur stora kostnadsökningar innebär detta? Vilka investeringar krävs, hur administreras dessa, vad har det för konsekvenser för personalstyrkan och vad är konsekvenserna för kvaliteten? En omvandling av tillverkningskök till serveringskök är inte nödvändigtvis totalekonomiskt effektiv, beroende på om hyresavtalen för serveringskök framöver kommer att ligga på välfärdsområdet eller stödtjänstbolagen. Pedersöre kommun anser det sannolikt att in-house bolagen själva har en mer realistisk uppfattning om hur hållbar och kvalitetsmässigt acceptabel effektivisering kan uppnås så väl under 2025 som på längre sikt.

5.2 Tre inhouse-bolag

”Man kan också tänka sig en ändring i de regionala ansvaren, t.ex. så att verksamheten i Pedersöre och Vörå överförs från Stöd Botnia till Alerte. Dessutom kunde man överväga att köpa hemtjänstmåltider av privata producenter.”

Det torde nu vara nödvändigt att Österbottens välfärdsområde i skyndsam ordning fastställer sitt behov av mat- och städtjänster samt vilka kvalitetskriterier som ska gälla för dessa. Först då det finns ett fastställt serviceavtal, eller explicita principer för mat- och städservicens omfattning och kvalitet har in house –bolagen realistiska möjligheter att ta ställning till om de kan utveckla verksamheten i den riktningen/enligt de behoven.

I nuläget anser kommunstyrelsen i Pedersöre att en modell där man fortsätter med tre eller två inhouse-bolag är att föredra. Exempelvis Stöd Botnia har under senaste år gjort många strukturella förändringar som minskat kostnaderna för välfärdsområdet. Bolagen behöver få tid på sig att utveckla sin verksamhet för att nå optimal funktion, men det går bevisligen snabbt åtminstone i Stöd Botnias fall.

Sammanfattningen innehåller ett tankefel när det gäller frågan om en ändring av de regionala ansvaren så att, som sammanfattningen nämner, verksamheten i Pedersöre och Vörå överförs till Alerte. Tankelinjen borde gå i andra riktningen, nämligen så att de mattjänster som nu ligger på Alerte i stället överförs till Stöd Botnia. Det är en helt logisk tanke mot bakgrund av att Stöd Botnia ansvarar för 30 procent av tjänsterna mot Alertes 11 procent. Stöd Botnia är ett bolag som är fokuserat på och har expertkunskap kring mattjänster. Också vad gäller städtjänsterna har Stöd Botnia totalt sett en större procentandel av helheten. Därför skulle en koncentration av mat- och städtjänster till Stöd Botnia i norr och söder vara en logisk effektiviseringsåtgärd.

Vad gäller övervägandet att köpa hemtjänstmåltider av privata producenter så saknas också här en konsekvensanalys.

5.3 Ett inhouse-bolag – något av de nuvarande bolagen

”Om det valda bolaget blir Teese så betyder det för Stöd Botnias del att verksamheten upphör och att cirka 116 personer överförs till Teese genom överlåtelse av rörelse. I fråga om Alerte minskar omsättningen med 25 % och cirka 50–65 personer överförs till Teese genom överlåtelse av rörelse. Affärsvärdet för verksamheten i de båda bolagen är 0, medan man för utrustningen betalar ett balansvärde.”

Kommunstyrelsen i Pedersöre ser det inte som ett självändamål att tjänsterna ska skötas endast av ett bolag. De kan skötas som nu eller av två bolag genom överföring enligt ovanstående modell. Stöd Botnia har redan på kort tid genom strukturella åtgärder minskat välfärdsområdets kostnader med en betydande summa. Bolagen har förutsättningar att ytterligare förändra kostnadsbilden, beroende på vilken kvalitet beställaren önskar för sina klienter. Det är också svårt, för att inte säga omöjligt, att från sammandraget utläsa vilka kostnadsinbesparingar en modell med ett bolag skulle innebära.

5.4 Konkurrensutsättning av helheten

”När det gäller bolagen, så upphör Stöd Botnias verksamhet och 116 personer överförs till serviceproducenten. I fråga om Teese minskar omsättningen med 41 % och cirka 300 personer överförs genom överlåtelse av rörelse. I fråga om Alerte minskar omsättningen med 25 % och cirka 50–65 personer överförs genom överlåtelse av rörelse.

Genom överlåtelse av rörelse överförs personalen till serviceproducenterna som s.k. gamla arbetstagare med nuvarande kollektivavtal. När avtalet trätt i kraft för serviceproducenten samarbetsförhandlingar med den överförda personalen, varefter det antal anställda som överskrider behovsdimensioneringen sägs upp. När det nuvarande kollektivavtalet löper ut byter arbetsgivaren till det kollektivavtal som används i företaget.”

Pedersöre kommun framhåller att de inbesparingsmål som anges i utredningssammanfattningen inte kan ses som trovärdiga, då de bygger på haltande, delvis föråldrat eller obefintligt jämförelsematerial så väl siffermässig som beträffande vilken omfattning och kvalitet som produceras av bolagen nu och avses produceras i framtiden. Om Österbottens välfärdsområde, efter nödvändiga kompletterande utredningar, ändå skulle välja att gå in för konkurrensutsättning av mat- och städtjänsterna bör det ske i sådana områden så att så väl lokala privata producenter av mat- och städtjänster som befintliga

stödtjänstbolag har en realistisk möjlighet att ge anbud (enskilt eller som konsortium). De områden för upphandling som föreslås i utredningssammanfattningen fyller inte dessa kriterier.

Slutsats:

Österbottens välfärdsområde bör framför allt fastställa vilken omfattning och kvalitet på mat- och städtjänster man önskar köpa framöver, så att beslutfattarna vet vad de tar ställning till, de befintliga inhouse-bolagen ges tydliga randvillkor för framtida effektivisering av verksamheten och fortsatt utredningsmaterial kan framställas på trovärdig grund.

Kommunstyrelsen i Pedersöre anser att Österbottens välfärdsområde bör bibehålla de tre inhouse-bolagen och ger dem tid att utveckla verksamheten i för Välfärdsområdets gynnsam och för ägarna hållbar riktning under 2025. Alternativt att under 2025 utreda ett fortsatt samarbete med Stöd Botnia och Teese, med ändrat ansvarsområde för Stöd Botnia främst i norra delen av området, samt eventuellt utreda även samarbete med privata aktörer i den modellen.

13.1.2025

Kommunstyrelsen i Pedersöre

17.12.2024

1 (1)

Till aktieägarna i Teese Botnia Oy Ab/Alerte/ Stöd Botnia Tuki Ab Oy för kännedom

Förtredning av välfärdsområdets mat- och städtjänster

Välfärdsområdesstyrelsen för Österbottens välfärdsområde tog vid sitt sammanträde 21.1.2024 § 14 ett beslut om transporter av hemmåltider. Samtidigt beslutade styrelsen att måltidsservicen ska utvärderas och en offentlig upphandling av måltidstjänsterna ska utredas.

I och med detta beslut har välfärdsområdet anlitat Kivisto Consulting Ab för att kartlägga det nuvarande läget inom mat- och städtjänsterna. Syftet med uppdraget var att göra en förtredning till stöd för beslutsfattande av om det lönar sig att köpa mat- och städtjänster av inhouse-bolag eller konkurrensutsätta verksamheten. Följande tre organiseringsalternativ utreddes i samband med förtredningen: 1) verksamheten tillhandahålls av de nuvarande tre inhouse-bolagen, 2) verksamheten tillhandahålls av ett inhouse-bolag 3) verksamheten konkurrensutsätts på marknaden. Därutöver utvärderade man hur de ovanstående alternativen inverkar på verksamheten och personalen i de inhouse-bolag som för närvarande tillhandahåller dessa tjänster.

Utredningen är samtidigt en del av framtids- och anpassningsprogrammets åtgärder, där man söker inbesparingar i olika stödfunktioner bl.a. genom att minska kostnaderna för de tjänster som köps från våra inhouse-bolag.

På basis av uppgifter erhållna av välfärdsområdets tjänsteinnehavare och nuvarande serviceproducenter har en omfattande rapport uppgjorts om nuläget och kostnaderna i verksamheten. I samband med utredningsarbetet har man genom marknadsdialoger med företag som tillhandahåller mat- och städtjänster också kartlagt marknadsläget. Inom ramen för utredningsarbetet har man även gjort en uppskattning av servicens marknadspris genom att analysera tjänster som ordnas av olika aktörer.

I och med att den omfattande rapporten inrymmer inhouse-bolagens affärshemligheter och enhetspriser för måltider har man utarbetat en offentlig sammanfattning av rapporten som anslutits till detta följebrev.

Resultaten i rapporten har i det här skedet analyserats internt i välfärdsområdet. Välfärdsområdesstyrelsen har informerats i ärendet 5.12.2024 och de verkställande direktörerna för Teese Botnia, Alerte och Stöd Botnia Tuki har informerats 10.12.2024. Även välfärdsområdets ägarstyrningssektion har delgetts denna information.

I enlighet med den planerade tidtabellen ska rapporten behandlas i ägarstyrningssektionen från ett ägarstyrningsperspektiv 15.1.2025. Välfärdsområdesstyrelsen tar beslut om den framtida serviceproducentmodellen vid sitt sammanträde 20.1.2025

Bilaga: Offentlig sammanfattning av konsultrapporten

Förvaltningsdirektören

Till aktieägarna i Teese Botnia Oy Ab/Alerte/ Stöd Botnia Tuki Ab Oy

Begäran om eventuella kommentarer till den konsultutredning som sänts 17.12.2024 till ägarna i ovannämnda bolag

Hänvisning: Informationsbrev om förutredning av välfärdsområdets mat- och städtjänster som sänts till ägarna 17.12.2024 + bilaga

Som tillägg till det brev som sändes 17.12.2024 till aktieägarna i Teese Botnia Oy Ab/Alerte/ Stöd Botnia Tuki Ab Oy meddelas att eventuella skriftliga kommentarer rörande de slutsatser som presenterats i konsultutredningen kan lämnas till välfärdsområdets registratur på adressen registrator@ovph.fi senast tisdag 14.1.2025 kl. 12.00 för att kunna delges ägarstyrningssektionen vid dess sammanträde 15.1.2025.

Välfärdsområdesstyrelsen tar beslut om den framtida serviceproducentmodellen vid sitt sammanträde 20.1.2025.

Vi bifogar även med detta brev samma offentliga sammanfattning av konsultrapporten, som också delgivits med brevet 17.12.2024

Bilaga: Offentlig sammanfattning av konsultrapporten

Med vänliga hälsningar,

Linda Jakobsson-Pada

förvaltningsdirektör

FÖRUTREDNING AV MAT- OCH STÄDTJÄNSTER I ÖSTERBOTTENS VÄLFÄRDSOMRÅDE

1 SYFTE MED UPPDRAGET

Syftet med uppdraget är att som stöd för beslutsfattandet göra en förutredning av om det lönar sig att köpa mat- och städtjänster av in house-bolag eller konkurrensutsatta verksamheten. En väsentlig faktor i beslutsfattandet är att bedöma vilken kostnadsnivå som kan uppnås genom konkurrensutsättning.

Ledningens begäran var att granska tre olika modeller: 1) fortsätta med tre in house-bolag 2) koncentrera verksamheten till ett in house-bolag 3) upphandla tjänsterna via konkurrensutsättning. Dessutom görs en konsekvensbedömning för in house-bolagen och deras personal.

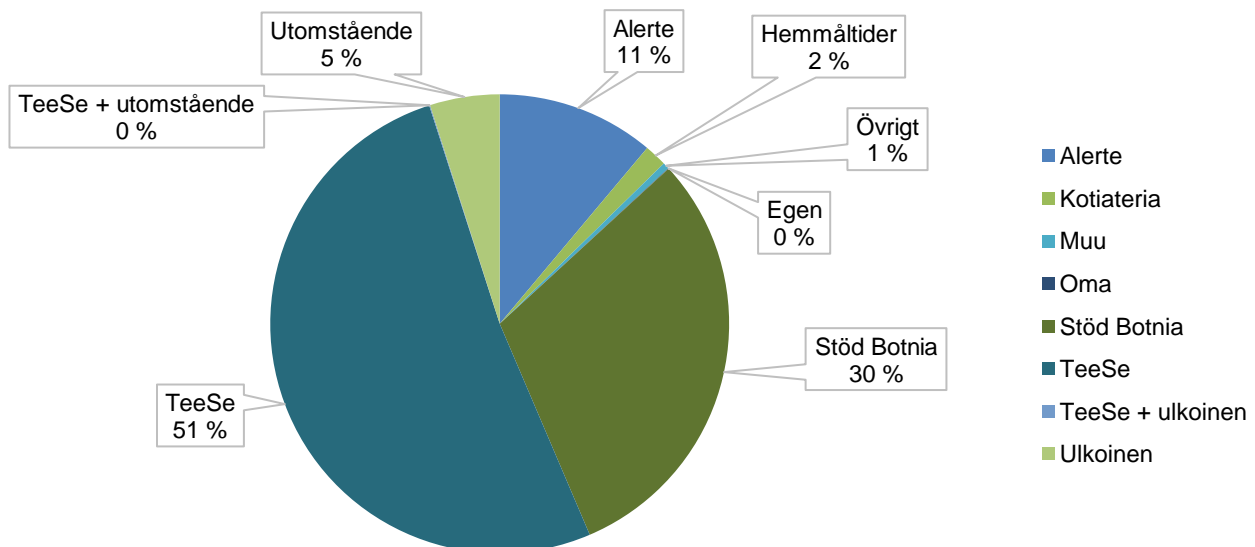
Därtill strävar man efter att ta fram enhetliga tjänstedefinitioner och identifiera hyreskostnaderna för de tillredningskök som behövs.

För att kunna bedöma utfallet av en konkurrensutsättning bör man först fastställa potentiella leverantörer.

2 MATTJÄNSTER

2.1 Kostnadsöversikt

Bolagens andel av mattjänsterna, %

TeeSes andel av mattjänsterna är strax över hälften i hela välfärdsområdet. Stöd Botnias andel uppgår till 30 %, Alertes till 11 % och utomstående aktörers till 5 %. Måltiderna som transporteras

hem (hemmåltiderna) utgör ungefär 2 % av kostnaderna för mattjänsterna. De totala kostnaderna för mattjänsterna år 2023 framgår av figur 22. Kostnaderna uppgår till nästan 20 652 000 euro.

Ruokapalveluiden hinta 2023, Pohjanmaan hyvinvointialue

Palvelu	Hinta, €
Ruokapalvelut	18 459 236
Välitystuotteet	1 521 698
Kuljetukset	671 052
Yhteensä	20 651 986

Mattjänsternas pris (exklusive moms), baserat på Österbottens välfärdsområdes uppgifter från år 2023.

2.2 Bedömning av bolagens konkurrenskraft

Marknadspriset för mattjänsterna har beräknats utifrån fyra konkurrensutsättningar. Priset per enhet är affärshemligheter, men en uppskattning av prisnivån fås genom att sätta in in house-bolagens priser i en anbudsjämförelse. Jämförelseobjekten är konkurrensutsättningar i Västra Nyland, Kajanaland, Kronoby och Norra Österbottens välfärdsområde.

2.3 Kostnadseffekter

Jämförelseuppgifterna för 2023 års kostnader är budgeten för år 2024 samt de faktiska kostnaderna för sju månader utökat till årsnivå. Konkurrensutsättningskostnaderna har beräknats genom att jämföra det nuvarande priset per enhet med det utifrån konkurrensutsättningen uppskattade priset per enhet. Som jämförelsepris tillämpas snittpriset från de aktörer som kom på andra och tredje plats i Västra Nylands konkurrensutsättning. Å andra sidan var priset för mattjänsterna i Kajanaland av samma klass som konkurrensutsättningen i Västra Nyland. Det här indikerar att det vinnande marknadspriset kan vara lägre än indikationen i tabellen nedan.

Jämförelsepriset för hemmåltiderna har beräknats utifrån konkurrensutsättningen i Västra Nyland (3–4 anbud). Sedan september 2024 har hemmåltiderna levererats kalla, vilket minskar kostnaderna i tillredningen och transporten. Den potentiella inbesparingen för hemmåltiderna ligger ändå i miljonklassen.

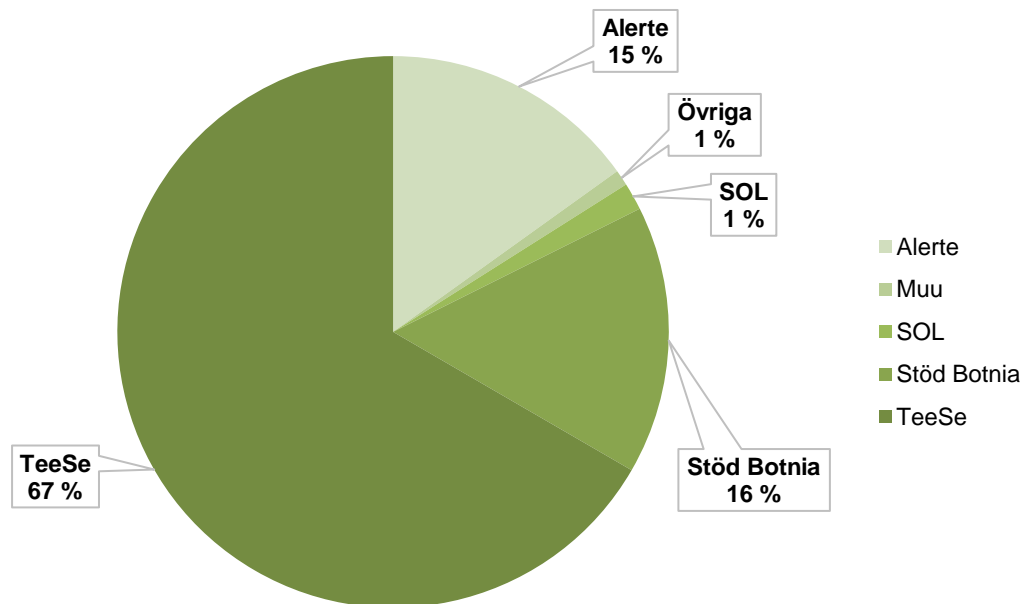
Inom mattjänsterna uppskattar man att uppnå en inbesparing om 20 % av de faktiska kostnaderna år 2024, det vill säga ungefär 3,6 miljoner euro.

3 STÄDTJÄNSTER

3.1 Kostnadsöversikt

TeeSe är med en andel på till och med 70 % den klart största producenten av städtjänster i Österbottens välfärdsområde. Alerte är den näst största städtjänstproducenten med en andel på 16 % och Stöd Botnia den minsta med en andel på 14 % sett till kostnaderna. Figur 4 beskriver tidsperioden 1.1.2024–31.5.2024.

Andel av städtjänsterna, %

De faktiska kostnaderna för städtjänsterna fördelas enligt följande:

Siivous	Tot 2023 (kaikki)	TA 2024 (kaikki)
Städ	Bokslut 2023 (alla)	Budget 2024 (alla)
HEBO as / bo	-3 709 786	-3 222 150
HEBO muut / andra	-346 348	-307 200
SAIR vuodeos / bäddavd	-8 683 062	-7 606 091
SAIR muut / andra		
SOTE	-2 624 286	-2 338 000
REHAB	-887 793	-777 400
PSOS	-1 162 947	-1 068 100
PELA	-159 992	-144 900
RESURS	-145 301	-98 600
HALL	-539 740	-1 366 000
	-18 259 256	-16 928 441

Kostnaderna i tabellen beskriver köp av städtjänster. Vårdområdet har också en viss egen produktion på boendeenheter och dagverksamhet för personer med funktionsnedsättning.

3.2 Bedömning av bolagens konkurrenskraft

Marknadspriset för städtjänsterna har beräknats utifrån flera konkurrensutsättningar. Prisen per enhet är affärshemligheter, men utifrån det totala priset för städningen går det att räkna ut prisindikationer i euro/kvadratmeter/månad. För varje utrymme ges då en grov uppskattning av städfrekvensen, som används för att prioritera objekten som ska städas.

Jämförelsematerialet utgörs av flera olika konkurrensutsättningar: Norra Österbottens välfärdsområde, Kronoby, Kajanaland och Mellersta Österbottens välfärdsområde. I städhelheten i Kajanaland och Mellersta Österbottens välfärdsområde ingick också centralsjukhus.

3.3 Kostnadseffekter

I den sammanfattande tabellen har man granskat kostnaderna utifrån bokföringen. Den första kolumnen visar kostnaderna för varje kostnadsställes städtjänst enligt bokslutet för år 2023. Grundtabellen har tillställts av chefen för stödtjänster. Följande kolumn visar samma kostnadsställens budget för år 2024. I konkurrensutsättningsindikationen har man utifrån kostnadsställens städfrekvens uppskattat ett indikativt pris per kvadratmeter, i beräkningarna ingår också tilläggskostnader som beräknats för underhåll som hänför sig till mattjänster, bäddar samt övrigt underhåll. I värderingen har man fördelat de kvadratmetrar som finns enligt registret över utrymmen mellan verksamhetsområdena.

En av de största osäkerhetsfaktorerna för reliabiliteten i uppgifterna är städkostnaderna för centralsjukhusets allmänna utrymmen. Andra felaktigheter har också identifierats och sannolikt finns det också andra felaktigheter som inte har identifierats.

Eftersom uppgifterna innehåller oklarheter och beräkningen baseras på grovt kalkylerade koefficienter, så kan ett inbesparingsmål om 30 % ställas upp för utfallsprognosen för år 2024, vilket innebär 4,8 miljoner euro.

4 MARKNADSDIALOGER

Femton bolag har deltagit i marknadsdialogerna. Dessutom har två presentationstillfällen ordnats för företagorganisationer.

5 GRANSKNING AV ORGANISERINGSALTERNATIV

5.1 Verksamhetseffektivering oberoende av organisationslösning

Mattjänsterna kan effektiveras genom strukturella ändringar i köksnätet genom att ändra tillredningskök till servicekök. Ett annat sätt att minska kostnaderna är att ändra personaldimensioneringen inom mattjänsterna och centralsjukhusets interna logistik.

Städtjänsterna kan utvecklas genom att ändra på personaldimensioneringen och genom att utveckla en multitjänst för servicekök, varvid anstaltsvården kunde ta över den verksamhet som bedrivs vid servicekök exempelvis under veckoslut.

Med dessa åtgärder kunde man grovt uppskattat uppnå en inbesparing på cirka 10 %, med betoning på mattjänsterna. Om personaldimensioneringen ändras får det till följd att personalstyrkan minskar. Inbesparingspotentialen uppgår till totalt 3,6 miljoner euro. Det är ändå oklart huruvida förändringen förverkligas.

Den avtalshantering och kvalitetskontroll som hänför sig till de upphandlade tjänsterna måste skötas oberoende av organisationslösning.

5.2 Tre inhouse-bolag

Om man fortsätter med tre inhouse-bolag kommer den nuvarande strukturen att kvarstå. Men kan också tänka sig en ändring i de regionala ansvarerna, t.ex. så att verksamheten i Pedersöre och Vörå överförs från Stöd Botnia till Alerte. Dessutom kunde man överväga att köpa hemtjänstmåltider av privata producenter.

De inbesparingar som effektiveringen av verksamheten för med sig kunde uppnås i slutet av år 2025.

5.3 Ett inhouse-bolag – något av de nuvarande bolagen

Ett inhouse-bolag kan ur välfärdsområdets perspektiv bildas genom att använda sig av något av de nuvarande bolagen, där man genom överlåtelse av rörelse överför verksamhet, personal och utrustning till deras balansvärde från de övriga två bolagen. Då skulle bolaget ha en fungerande förvaltning samt system och immaterialrättigheter klara. Välfärdsområdets aktieinnehav borde ökas till en nivå som motsvarar bolagets faktureringsandel. En överlåtelse av rörelse tar cirka ett år i anspråk, varefter verksamheten kunde börja utvecklas. Det här innebär att resultatet av utvecklingsarbetet kunde uppnås i slutet av år 2026.

Om det valda bolaget blir Teese så betyder det för Stöd Botnias del att verksamheten upphör och att cirka 116 personer överförs till Teese genom överlåtelse av rörelse. I fråga om Alerte minskar omsättningen med 25 % och cirka 50–65 personer överförs till Teese genom överlåtelse av rörelse. Affärsvärdet för verksamheten i de båda bolagen är 0, medan man för utrustningen betalar ett balansvärde.

5.4 Konkurrensutsättning av helheten

Genom konkurrensutsättning får man ett marknadspris för helheten med tillägg av de kostnader som överlåtelsen av rörelsen förorsakar under det första året. Därefter ligger kostnaderna på den eftersträlvade nivån. Serviceproducenten ordnar med undantag av effektiveringen av verksamheten centralsjukhusets interna logistik. De bästa producenterna använder sig också av multitjänstmodeller. Välfärdsområdet kan fokusera sig på att utveckla verksamheten.

I mattjänsterna uppnås en inbesparing på cirka 20 %, medan man i städ- och anstaltsvårdstjänsterna uppnår en inbesparing på cirka 30 %, vilket totalt utgör en inbesparing på 8,5 miljoner euro. Inbesparingarna uppnås 9 månader efter att avtalet trätt i kraft, dvs. i slutet av år 2026.

När det gäller bolagen, så upphör Stöd Botnias verksamhet och 116 personer överförs till serviceproducenten. I fråga om Teese minskar omsättningen med 41 % och cirka 300 personer överförs genom överlåtelse av rörelse. I fråga om Alerte minskar omsättningen med 25 % och cirka 50–65 personer överförs genom överlåtelse av rörelse.

Genom överlåtelse av rörelse överförs personalen till serviceproducenterna som s.k. gamla arbetstagare med nuvarande kollektivavtal. När avtalet trätt i kraft för serviceproducenten samarbetsförhandlingar med den överförda personalen, varefter det antal anställda som överskrider behovsdimensioneringen sägs upp. När det nuvarande kollektivavtalet löper ut byter arbetsgivaren till det kollektivavtal som används i företaget.

5.5 Partiell konkurrensutsättning

Vid en partiell konkurrensutsättning konkurrensutsätts hemtjänstmåltiderna och städ-/anstaltsvårdstjänsterna. Städtjänstmarknaden är synnerligen konkurrerad och genom att utveckla den egna verksamheten uppnår man inte ett marknadspris inom städtjänsterna.

Inbesparingarna för städtjänsterna blir 4,9 miljoner euro och för hemtjänstmåltiderna cirka 0,5 miljoner euro. Genom överlåtelse av rörelse överförs cirka 316 personer.

5.6 Konkurrensutsättning av städ- och mattjänster utanför Vasa

Ur ett beredskap perspektiv är alternativet att behålla mattjänsterna i Vasaregionen i egen regi. I detta fall kommer även personalen vid näringscentralen att vara egen personal i en utvidgad organisation.

Besparingen är 1,6 miljoner mindre än vid en total konkurrensutsättning. I detta fall förväntas också en besparing på 10% i näringscentralens verksamhet i Vasa, men marknadspriset kommer inte att nås.

5.7 Överföra tjänster till egen produktion

Att ta tjänsterna över till egen produktion kommer inte att vara billigare än inhouse-produktion på grund av kollektivavtalet. Marknadspriserna är fortfarande billigare än den inhouse- produktionen. I synnerhet i städtjänster är en mycket konkurrensutsatt marknad.

En annan faktor som försvårar den egen produktion är avsaknaden av kost- och städdatasystem och administrativa strukturer för egen produktion av stödtjänster. Till exempel inom städtjänsterna i Vasaregionen skulle cirka 200 personer överföras till välfärdsområdet.

5.8 Jämförelse av alternativ

	Kolme inhouse-yhtiötä	Yksi inhouse-yhtiö - nykyinen	Kilpailuttaminen kokonaisuutena	Kilpailuttaminen vain siivous	Kilpailuttaminen, Vaasan ruoka inhouse
Säästöt€	3,6	3,6	8,5	5,4	6,9
Säästöjen toteutuminen	2025 loppu	2026 loppu	2026 loppu	2026 loppu	2026 loppu
Liikkeenluovutus henkilömäärä		0 166-181	466-481	316	423
Plussat	vähän muutoksia	yhtenäiset palvelut	suurimmat säästöt	vähemmän riskejä kuin kokonaisuutena	toiseksi suurimmat säästöt
Miinukset	muuttuuko toiminta	muuttuuko toiminta	keittiöverkoston muutoksessa epävarmuuksia	ei saada ehkä kaikkein edullisinta kustannustasoa	keittiöverkoston muutoksessa epävarmuuksia

6 RISKHANTERING

I rapporten har även potentiella risker setts över. I den första helheten granskas risken i ett läge där verksamheten överförs från inhouse-bolagen till en utomstående serviceproducent eller till ett inhouse-bolag. De flesta marknadsoperatörer har erfarenhet av en dylik verksamhet. En plan för hur övertagningen ska ske kan ställas som ett kvalitetskriterium i samband med konkurrensutsättningen.

I den andra riskhelheten granskas hanteringen av verksamhetskostnaderna- och kvaliteten under avtalsperioden. Det här omfattar avdelningarnas/enheternas belåtenhet med servicen, välfärdsområdets kvalitetskontroll samt hur kostnaderna kan allokeras på rätt nivå till rätt kostnadsplatser och hur kostnaderna kan hanteras tillsammans med leverantörerna. Det här är något som inte är bra ens i den nuvarande verksamheten.

Bägge risk kan påverkas genom objektsbeskrivningarna i konkurrensutsättningsmaterialet och genom formuleringar i anbudsfrågan.

7 KONKURRENSUTSÄTTNING

Hankintakokonaisuudet

Vaihtoehtoiset tarjoukset

<p>Vaasa Ruoka- ja siivous</p>	<p>Muut kuin Vaasa Palvelukeittiöt ja siivous</p>	<p>Muut kuin Vaasa Ruoka ja siivous kokonaisuutena</p>
<p>Keskussair 7.400 pv/kk Vuodeosastot 4.200 pv/kk Asumispalv 10.500 pv/kk Asumispalv 27.000 pv/kk Muut 2.000 at/kk + Muita 3.800 at / kk + Keskussair 51.300 m2 Tilat 125.700 m2 Muut tilat 55.800 m2</p>		
<p>Ruokapalvelut 6,5 M€ Siivous 6,9 M€</p>	<p>Ateriat palvelukeittiöihin</p>	<p>Ruokapalvelut 5,5 M€ Siivous 9,1 M€</p>

Kivisto Consulting

KIVISTO CONSULTING

6

I konkurrensutsättningsalternativet konkurrensutsätts hemtjänstmåltiderna separat. Därefter konkurrensutsätts tjänsterna i Vasa i sin helhet medan de övriga områden förutom Vasa konkurrensutsätts på basis av två alternativa värdekedjemodeller. Siffrorna i bilden beskriver volymen av upphandlingshelheten i euro.